

Mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas sistēmas efektivitāte skaitļos:

Viena suņa apzīmēšanai ar mikroshēmu un reģistrēšanai vienotā valsts datu bāzē nepieciešami max 8.- Ls, rīkojot iepirkumu par mikroshēmu izmaksām un nosakot, ka veterinārārsta pakalpojums par mikroshēmas (čipa) injekciju nepārsniedz 6.- Ls. Iespējams, panākama vienošanās ar Latvijas Veterinārārstu biedrību par pakalpojuma izcenojuma samazinājumu uz 3-5.- Ls, jo LVB vienmēr ir atbalstījusi valstī vienotas mājas istabas reģistrācijas sistēmas ieviešanu izmantojot valsts programmu. Reģistrētiem dzīvniekiem ir viegli kontrolējamas vakcinācijas un konstatējams vai veikta sterilizācija, par ko liecina ārsta atzīme konkrētā dzīvnieka pasē.

Konkrēts valstī mītošo suņu skaits pilnvērtīgas reģistrācijas iztrūkuma dēļ nav zināms, bet pēc provizoriskiem starptautiski pieņemtiem aprēķiniem vidēji tas ir no 200 000 līdz 250 000 valstī – t.i., $225\ 000\ suņu \times 8,-\ Ls = 1\ 800\ 000\ Ls$ (kam nepieciešama valsts atbalsta programma efektīvai visu valstī mītošo suņu saskaitīšanai un kas ir vienreizēja izmaksa (8.- Ls) par dzīvnieku tā mūžā).

Pašreizējā situācija ar neregistrētu suņu un līdz ar to anonīmu suņu īpašnieku saistītām problēmām, valsts un pašvaldību izdevumi skaitļos:

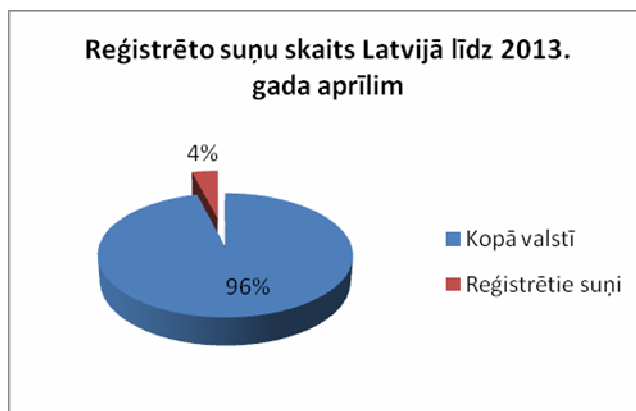
1. Mēnesī valstī kopumā anonīmi uz ielas izmet apmēram 1 000 suņu:
200 klaiņojot paši aiziet mājās vai atrod jaunas;
300 nonāk privātās dzīvnieku patversmēs;
500 nonāk pašvaldību uzturētās dzīvnieku patversmēs.

Viena dzīvnieka uzturēšana patversmē pašvaldību budžetiem izmaksā **80.- Ls** (izķeršana, nogādāšana uz patversmi, 14 dienu uzturēšana, vakcinēšana, medicīniskā apskate, attārpošana, atblusošana, eitanāzija u.c.), bez jebkādam reālām iespējām šos izdevumus piedzīt no anonīmā īpašnieka.

Pašvaldību izmaksas gadā uz klaiņojošo dzīvnieku uzturēšanu: $500\ suņu \times 80,00\ Ls = 40\ 000.-\ Ls$ mēnesī;

$40\ 000.-\ Ls \times 12\ mēneši = 480\ 000.-\ Ls$ gadā Latvijas pašvaldībām izmaksā tikai klaiņojošo dzīvnieku uzturēšana, kas šobrīd nav piedzenama no vainīgajiem dzīvnieku īpašniekiem par pienācīgu dzīvnieku nepieskatīšanu

2. Reģistrācijas trūkuma dēļ gadā apmēram 5% pārkāpēju (cietsirdīga attieksme, labturības normu pārkāpumi, administratīvi sodāmie gadījumi) netiek saukti pie atbildības un nesaņem sodu (vidējais administratīvā soda apmērs 50.- Ls): $225\ 000 \times 5\% = 11\ 250 \times 50.-\ Ls = 562\ 500.-\ Ls$ netiek iekasēti par pārkāpumiem;
3. Policijas ekipāžu izmaksas (izsaukumi uz notikuma vietu, ķērāju gaidīšana) rēķināmas 10.- Ls/h par izsaukumu un būtiski, nevajadzīgi kavē policijas resursu.
4. Valstij nenodrošinot pilnvērtīgu reģistrācijas sistēmu, pašvaldībām tiek liegta iespēja efektīgi iekasēt dzīvnieku turēšanas gada nodevas. Pašlaik visas pašvaldības kopumā gadā iekasē mazāk kā 50 000.- Ls, neskatoties, ka valstī tiek turēti aptuveni 225 000 suņu. Un vidējais nodevas lielums par suni gadā ir 5.- Ls. Neesot datiem par dzīvnieka īpašnieku vienotajā valsts reģistrā, no nodevas maksāšanas viegli izvairīties un to maksā par saviem dzīvniekiem tikai paši apzinīgākie iedzīvotāji, pārsvarā pensionāri.

5. Vienotās reģistrācijas trūkuma dēļ nekādi nav kontrolējams suņu audzētāju rūpals. Dzīvnieki tiek vairoti un pārdoti bieži nelegāli, neregistrētās audzētavās netiek kontrolētas labturības normas, netiek reģistrēta saimnieciskā darbība. Par suņu vairošanu pārdošanai pat nav noteikta gada maksas licence.

Pieņemot, ka gada licences vidējā maksa būtu 100.- Ls par nodarbošanos ar dzīvnieku vairošanu un pārdošanu un, pieņemot, ka vidēji 5% no suņu īpašniekiem Latvijā tur suņus vaislai, t.i. vismaz 11 250 suņi vaislai ($225\,000 \times 5\% = 11\,250 \times 100.- = \mathbf{1\,125\,000.- Ls}$ katru gadu valsts neiekasē par dzīvnieku vairošanas / pārdošanas licencēm (viena šķirnes kucēna cena svārstās no 100 līdz 1500 Ls).

Ieguvumi no reģistrētiem suniņiem skaitļos:

Kā vidējo valstī rēķinot pašvaldības nodevas apmēru kā 5,00 Ls, ik gadus pašvaldības ienākumi nodevu veidā ir: $225\,000 \text{ suņu} \times 5,00 \text{ Ls} = \mathbf{1\,100\,000 Ls}$ katru gadu

Gada turēšanas nodevas lielums būtu pašvaldību kompetencē un ieteicams diferencējams:

- Standarta gada nodeva 5.- Ls/gadā
- Atlaides nodevām pensionāriem, maznodrošinātiem un daudz bērnu ģimenēm līdz 100%

Gada nodeva par nesterilizētu suni līdz pat 10 kārtīgā apmērā gadā 5.- x 10 = 50.- Ls/gadā par suņa turēšanu, jo tieši nesterilizēti dzīvnieki pakļauti klaiņošanas tieksmei, vai izraisa citu dzīvnieku klaiņošanu.

Pieņemot, ka vismaz 50 000 suņu īpašnieki tiks atbrīvoti no pašvaldību gada turēšanas nodevām un 50 000 savus dzīvniekus nesterilizēs, pašvaldību kopējie turēšanas nodevu iekasējumi gadā prognozējami šādi:

$50\,000 \times 0 = \mathbf{0.- Ls}$ (100% atlaide)

$50\,000 \times 50.- = \mathbf{2\,500\,000.- Ls}$ (nesterilizētie suņi)

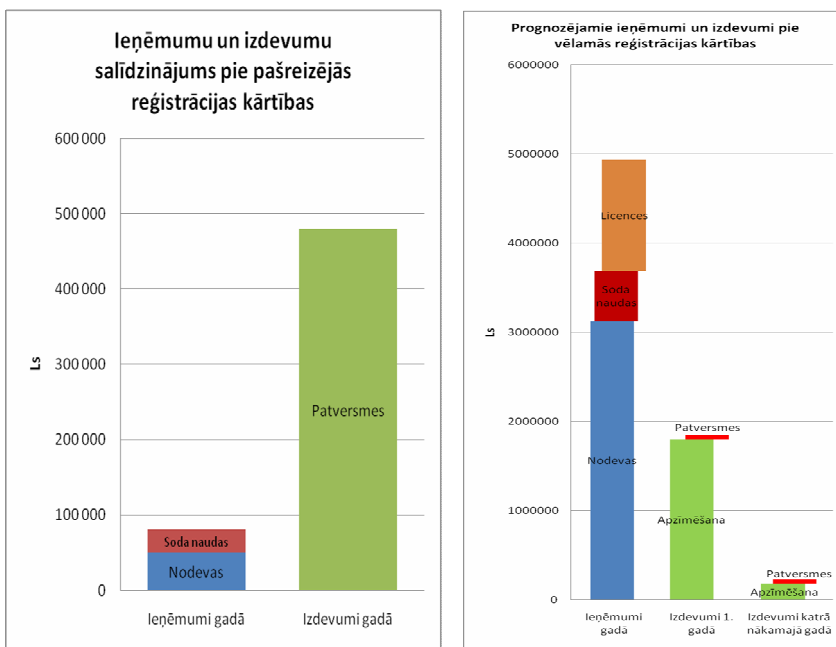
$125\,000 \times 5.- = \mathbf{625\,000.- Ls}$ (sterilizētie suņi)

kopā gadā = $\mathbf{3\,125\,000.- Ls}$ pašvaldību noteikto turēšanas nodevu veidā.

No viena suņa reģistrācijā ieguldītiem 8,00 Ls, dzīvnieka dzīves laikā pašvaldību nodevās tiek nomaksāti vismaz 50,00 Ls (rēķinot vidējo suņa mūžu uz 10 gadiem = $5.- \times 10 = 50.-Ls$). Kopumā – tikai no labticīgajiem dzīvnieku īpašniekiem nodevu veidā iegūstami 3 125 000 Ls ik gadu; savukārt, no tiem, kas dzīvniekus pienācīgi nepieskata, laiž klaiņot vai citādi atbrīvojas, tos izmetot, piedzenami dzīvnieku patversmes izdevumi 480 000 Ls gadā.

Tāpat reģistrēto suņu īpašnieki vairs nevarētu izvairīties no administratīviem sodiem (pārsvārā tie ir naudas sodi no 5,00 līdz 500,00 Ls) par dzīvnieku labturības normu pārkāpumiem, sabiedriskās kārtības neievērošanu, cietsirdības gadījumi u.c.

Nodrošināma arī reģistrācijas sistēmas ilgtspējība katru gadu no valsts programmas paredzot 10% jaundzimušo suņu reģistrācijai. 10% no 225 000 = 22 500 x 8.- = 180 000.- Ls , ko, iespējams, varētu valstij turpmāk kompensēt pašvaldības no turēšanas nodevu iekasējumiem.

Kontroles mehānisma neefektīvās izmaksas, dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrāciju nosakot dzīvnieka īpašniekam par maksu

Dzīvnieka apzīmēšanas un reģistrācijas izdevumus uzliekot dzīvnieka īpašniekam, būtu nepieciešams kontroles mehānisms, lai panāktu lielu skaitu reģistrētu mājas (istabas) dzīvnieku. Tas nozīmētu, ka katrā pašvaldībā būtu jāalgo vismaz 1-3 darbinieki, kas nepārtraukti kontrolētu pa ielām, parkos staigājošos suņu īpašniekus, klauvē pie privātīpašuma un mēģina noskenēt suni, vai tas ir apzīmēts un reģistrēts datu bāzē.

Latvijā šobrīd ir 110 novadi un 9 pilsētas, t.i., ja pieņem, ka katrā novadā ir 1 algots darbinieks, bet pilsētās 3 algoti darbinieki kontroles funkcijai: $110 + 9 \times 3 = 137$ darbinieki, aptuvenās izmaksas šādam kontroles mehānismam ir: darbinieka alga 300.- Ls bruto/mēnesī x 137 cilvēki = 41 100.- Ls x 12 mēn. = 493 200.- Ls; soc.nod. 24.09% = 118 812.- Ls. Kopā kontrolējošo darbinieku apmaksai gadā: **612 012.- Ls**, ar apšaubāmu rezultātu – cik dzīvnieku īpašniekus šādā veidā iespējams piespiest dzīvnieku reģistrēt, kā iekļūt privātās teritorijās u.c.?

Lai suņu apzīmēšana/reģistrēšana būtu efektīva un visaptveroša (suņu audzētāju kontrole), jāparedz, ka atsavināt (pirkt, dāvināt, adoptēt) var tikai apzīmētus/reģistrētus dzīvniekus.

Sagatavots:

Nodibinājums "Dzīvniekupolicija.lv"

18.04.2013.g.